במאי קמיפלגי. פי' בקונטרס מה ראיה ר"ע לחלוק על ר' ישמעאל אבל לא בעי מה ראיה רבי ישמעאל לחלוק על ר"ע משום דדרשי לכם במה הגונבת בכולכם כדפי' בקונטרס לעיל: **לא** קירבו נסכים במדבר. פי' עד שכתיבו בת"י משום דכתיב בכל מושבותיכם ותע"ג דכתיב גבי מילואים וזה אשר תעשה על המזבח וכתיב בהו נסכים בעולת תמיד בקרבן ליבור הוא דהואי אבל קרבן יחיד לא נתחייב בנסכים אלא מביאת הארץ ואילך ולאחר ירושה וישיבה ועל כן לא נתחייבו בנסכים במדבר דאי נתחייבו שוב לא הפסיקו אפילו בגלגל ור"ע סבר קירבו נסכים במדבר פי' ונכסים דכתיב בפ' שלח לך היינו נסכי יחיד אף בבמת יחיד דאי להטעין נסכים לקרבן יחיד בבמה גדולה לא אילטריך קרא שכבר מטעונה ועומדת מזמן שהיו במדבר וא"כ מושב דקאמר לא לאחר ירושה וישיבה קאמר שהרי במדבר הקריבום שהיה קודם ולא בא אלא להתיר קרבן יחיד בבמת יחיד בביאתן לגלגל כל י"ד שנה ובא הכתוב להטעינם נסכים: **הואיל** וגאמרה ביאה בתורה סתם. בפ' בהעלותך על בחדש הראשון פי' רש"י דפרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אחר למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה ואמה לא פתח בזו מפני שהוא גוזרן של ישראל שכל הרבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד וא"ם ואמה לא הקריבו וי"ל דסבירא להו כתנא דהכא דאמר שכ"מ שנאמר ביאה אינו אלא לאחר ירושה וישיבה ובפסח נאמר ביאה וא"ם א"כ היאך הקריבו גם פסח זה וגם אותו פסח שעשו בימי יהושע קודם שנכבשה ונחלקה הארץ וי"ל שעשו ע"פ הדיבור וא"ם כיון שמן הדין לא היה להם לעשות מה נעות היה להם וי"ל דהיינו נעותם שנשתהו ליכנס לארץ עד מ' שנה מפני עון מרגלים ולפיכך לא נלטוו ואם היו זוכים ליכנס לארץ מיד היו מלווים מיד עוד י"ל דס"ל כי האי תנא דאמר דביאה הכתוב גבי תפילין משמע עשה מלוה זו שבשבילה תכנס לארץ וכן משמע ביאה דכתיב גבי פסח וא"ת א"כ למה לא עשו כי אם פסח אחד וי"ל לפי שהיו רובם ערלים וכתיב (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו והיינו נעותם ומ"מ אינם חוטאים במה שלא עשו אותו דהא ערל אסור באכילת פסח וא"ת למה לא מלו לפי שלא נשבה להם רוח לפוטים כל הרבעים שנה שהיו במדבר לפי שהיו נוטפים בעון מרגלים וכן משמע במסכת חגיגה* (דף ו.):

[**בכורים** לא כ"ש כו'. אין לי הפתח הך סברא דלעיל בכורים דמתחגיגת לאלתר] ת"ר: **מושב** דכתיב רחמנא גבי מצה למה לי. תימה דבסוף ערבי פסחים (פסחים דף קכ.*) מפיק מינה לקובעו חובה בזמן הזה וי"ל דשמא תנאי הוא דהאי תנא מפיק ליה מבערב תאכלו מצות: **בזמן** דאיכא פסח אין בזמן דליכא פסח לא קמ"ל מושבותיכם. וא"ת ביאה דכתיב גבי פסח למה לי וי"ל דאתא לומר עשה מצוה זו שבשבילה תיכנס לארץ וא"ת מבערב תאכלו מצות (שמות יב) נפקא דהכתוב קבעו חובה ועל כרחך שלא בזמן פסח מיירי דאי בזמן פסח מעל מצות ומרורים נפקא (פסחים דף קכ.) וי"ל דתרי קראי מושבותיכם ובערב תאכלו מצות גריכי חד לא"ל בזמן שבית המקדש קיים וחד לחולה לארץ בזמן שאין בית המקדש קיים: **ממחרת** הפסח אכול מעיקרא לא אכול. *הקשה ה"ר אברהם אבן עזרא היכי אמרינן ממחרת הפסח להכא הוי שמה עבר בניסן שנקרב העומר דלמא ממחרת הפסח ממחרת שחיטת הפסח קאמר דהיינו ט"ו בניסן שעדיין לא נקרב העומר דהכי נמי אשכחן בפרשת מסעי דכתיב ממחרת הפסח יצאו בני ישראל והם יצאו בט"ו ואומר ר"ת דהאי ממחרת הפסח דהכא היינו ט"ו בניסן נמי קאמר וה"פ דקרא ויאכלו מעבור הארץ כלומר מן היום ממחרת הפסח שהרי הוצרכו לאכול מצות וקלי דהיינו חדש לא תאכלו עד עצם היום הזה דהיינו ט"ז בניסן לאחר שקרב העומר וה"ל אשכחן ט"ז דאיקרי בעצם היום הזה דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה ור"י מפרש נהי דבעלמא ממחרת הפסח הוי ט"ו (ה) הכא ר"ל ט"ז ולשון התורה לתוד ולשון נביאים לחוד ולשון חכמים לחוד ועל כרחך ל"ל כן דאם לא כן אמאי אילטריך למימר מעיקרא לא אכול הא אין לחלק בין ט"ו לקודם ט"ו כיון דאכתי לא איקרב עומר אלא פסיעה דר"ל ט"ז דהיינו ממחרת אכילת הפסח והיינו דפ' מסעי ר"ל ממחרת שחיטת הפסח כדפירשתי. [וע"ע תוס' ר"ה יג. ד"ה דאקריבו]: אקרוב

ביאה ומושב כתיב בהו? אלא לאחר ירושה וישיבה דברי ר' ישמעאל. לו ר"ע הרי שבת שנאמר בו "מושבות", וא"ל שבת ק"ן היא? נימא ליה אנא ביאה ומושב קאמינא? הרא ועוד קאמר ליה: הרא דאנא ביאה ומושב קאמינא ועוד דקא אמרת הרי שבת שנאמר בו "מושבות", שבת ק"ן היא "במאי קמיפלגי? בקירבו נסכים במדבר, קא מיפלגי *ר' ישמעאל סבר לא קירבו נסכים במדבר ור"ע סבר קירבו נסכים במדבר, אמר אביי הא' תנא דבי ר' ישמעאל מפיק מאידך תנא דבי ר' ישמעאל הרא דבי ר' ישמעאל הואיל ונאמרו ביאות בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן לאחר ירושה וישיבה אף כל לאחר ירושה וישיבה ואתה משום דהוה מלך וליכורים שני כתובים הבאים כאחד *וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין, ואתה צריכי: דאי כתב רחמנא מלך ולא כתב ביכורים הוה אמינא ביכורים דקא מיתהני, לאלתר, ואי כתב ביכורים ולא כתב מלך הוה אמינא מלך דדרכו לכבש, לאלתר, ואתה נכתוב רחמנא מלך ולא בעי ביכורים ואנא אמינא ומה מלך דלכבש, לאחר ירושה וישיבה, ביכורים לא כל שכן, ואתה אי כתב הכי הוה אמינא מידי דהוה אחלה, קמ"ל. והשתא דאמרת "חובת הגוף" נוהגת בין בא"י בין בח"ל "מושב" דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל? איצטריך סד"א אמינא הואיל ובענינא דמועדות כתיבא תיבעי קידוש כי מועדות קמ"ל; מושב דכתב רחמנא גבי חלב ודם למה לי? איצטריך סד"א הואיל ובענינא דקרבנות כתיבי: בזמן דאיכא קרבן ניתסר חלב ודם, בזמן דליכא קרבן לא, קמ"ל; מושב דכתב רחמנא גבי מצה ומרור למה לי? איצטריך, סד"א הואיל וכתיב "על מצות ומרורים יאכלוהו" בזמן דאיכא פסח אין בזמן דליכא פסח לא, קמ"ל; ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ומטר חטור למה לי? דהוא מובעי ליה לכדתנא *דבי ר' ישמעאל עשה מצוה זו שבשבילה תיכנס לארץ. בשלמא למ"ד מושב = כל מקום שאתם יושבים משמע, היינו דכתיב "ויאכלו מעבור הארץ" יהושע ה מכדרת הפסח" - *ממחרת הפסח אכול, מעיקרא לא אכול אלמא

ביאה ומושב כתיב בהו. והיכי יליף מינה "מושב בלא ביאה" דלמא התם דמפרש ביה בגמ' בתרן הוא דלא בעי למימר כל מקום שאתם יושבים אבל מושב בלא ביאה אימא לך אפילו ת"ל: **פ"פ**. רבי ישמעאל שכל מקום שנאמר ביאה ומושב, ותדש אתה ר' ישמעאל לאמר דכתיב תורה אור ביה גמי בגלגל בתרן ומושבות: **כמאי קמיפלגי**. מה ראה ר"ע שלא למד כר' ישמעאל דכיון דכתיב ביאה ומושב בתרן קאמר לאחר ירושה וישיבה: **ר' ישמעאל סבר לא קירבו נסכים במדבר**. ותע"ג דכתיב במילואים (שמות כט) "וזה אשר תעשה על המזבח" וכתיב ביה נסכים בעולת התמיד, בקרבן ליבור הוא דהוו, אבל בקרבן יחיד לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ ואילך לאחר ירושה וישיבה: **ור"ע סבר קירבו נסכים** במדבר מסקרבו לרבים, הלכך על כרחך אי אפשר להטעינה נסכים לבמה גדולה לא אלטריך קרא שכבר טעונה ועומדת מזמן ביאתה האמורה כאן לא הוזכרה אלא מפני במת יחיד שהוסרה בביאתן לגלגל כלי"ד שנהובא הכתוב להטעינם נסכים: **אלא תנא דבי ר' ישמעאל**. דלעיל דלית ליה ירושה וישיבה אלא היכא דכתיב מושב עם ביאה, מפיק מאידך תנא־מולא מדעתו של תנא אחר דאפילו לא כתיב אלא ביאה לחודה אינו אלא לאחר ירושה וישיבה: **ופרט לך באחד מהן**. גבי מלך כתיב (לקרבים יז) "כי תבאו אל הארץ וגו' ונטעתם כל עץ מאכל" ואמרת תשמה עלי מלך": **וביכורים**. והיה כי תבואו אל הארץ (שם כו) דפרים בה גמי לקרבן ושמיה: **מלך דדרכו לכבוש**. ישימו עליהם לאלהר ולא לפניהם: **מידי דהוה אחלה**. דהכל מודים שנתחייבו בה מיד דכתיב בה (במדבר טו) בבואכם ותניא (בספרי פ' שלח לך) משומה ביאה זו מכל ביאות שבתורה שנאמר בהן "כי יביאך, כי תבאו" וכאן נאמר "בבואכם" מכיון שבאו נתחייבו: **למה לי**. כיון דחובת הגוף היא פסיעה דעונה בכל מושבותיכם: **אבני קידוש**. ב"דולא הגיע קידוש אלא ביאותה כדאמר בסנהדרין (דף יח:) כל דרישות שאתה דורש יהיו בבסכנו של מקום: **גבי חלב ודם**. "חקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו" (ויקרא ג): **גבי מצה**. "בכל מושבותיכם תאכלו מצות" (שמות יב): **יאכלוהו**. לפסח: **בשלמא למ"ד כו'**. "ומושב" דכתיב גבי חדש לאו לירושה וישיבה אתא היינו כו': לא

* גם ביאיקו כמ (כ' ביאוה) דבכרנו שבפסוק יב כתוב "ושמרתם אתכם" בקפיד ר' כתוב "... כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם... ובבאתם את ארצו ונטעתם כל עץ מאכל"

מהרש"א

◇ ר' לעזרות על תנא דבי ר' ישמעאל מתי אמרינן "אחר ירושה וישיבה"

(2) רק את כתוב ביאה ומושב

(3) אבל אם כתוב ביאה בלבד

(4) זבחים קיט. מגיגה ז: [ע"ש]

* ובתמיד מיוחד רק אחר י"ד שנה על ירושה וישיבה וכן בטיהר ולא בכל מקום

[נעיל כה. ומ"ע]

* ביאה ומושב יש לדקדק. אם ביאה לחוד כמו תנא דבי ישמעאל אז אינו מושב לחוד לא

* מושב - לאחר בא בדי קידוש (קידוש היה מוכנל לאחר ירושה) קאל מושב בכל מקום שאתם יושבים ומאיל. שיהא מקדש ב"ד

נוטע/מהנה

הסבר נאמר "מאוה" או "ביאה" המופיעים אצל מספר מצות טרן חובת הגוף

נוטע

בגמ' בסוף דאף (בגמ' יהושע) לא אכלו מתבואת הארץ עד שהקריבו העומר ואחר כך נעשה אחרי בעמה דאף - בעונה דאא ומושב לבתוב אבל חדש אין אלאד אל ירושה

[שם לא מצאתי ונ"ל דאמר יומות עב. ובהה מבואר להיות כך ועיע שם ביאו לאחר [כתוב: ד"ה מקום]

ירושה וישיבה אין אלאד חדש - אם לא אבלו מתבואת הארץ לאחר

[שם ניתא וע' רש"ל ורש"ל]

[ע' בירושלמי דמסכת תלה פ"ב]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה ממחרת וכו' דנעלמא ממחרת הפסח הוי ט"ו אבל הכא: